

ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ
RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE
STUDIJU VIRZIENS “VESELĪBAS APRŪPE”
OTRĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀ STUDIJU PROGRAMMA
“REZIDENTŪRA MEDICĪNĀ”
(IZGLĪTĪBAS KLASIFIKĀCIJAS KODS 47721)

Informācijas par ekspertu

Vārds	Andris	Uzvārds	Ābele
Darbavietas:	[1] Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīca, Uroloģijas centrs; [2] Klīnika “EGV”; [3] Klīnika “Piramīda”.		
Grāds/profesionālā kvalifikācija:	[1] Latvijas Medicīnas Akadēmija, Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Ārsta grāds; [2] Latvijas Universitāte, Medicīniskās pēcdiploma izglītības institūts / Ārsta speciālista kvalifikācija uroloģijā.		
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			

Novērtēšanas vizītes datums: 08.09.2021.

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

- Rīgas Stradiņa universitātes (turpmāk tekstā - RSU) 2021. gada 04. jūnija iesniegums Nr. 60-6/213/2021 par izmaiņām studiju virziena “Veselības aprūpe” otrā līmeņa profesionālajā studiju programmā “Rezidentūra medicīnā” ar tam pievienotie dokumenti 11 (vienpadsmit) pielikumos (turpmāk - pieteikums);
- RSU 2021. gada 13. augusta vēstule Nr. 60-6/303/2021, kurā pēc Akadēmiskās informācijas centra (turpmāk tekstā - AIC) pieprasījuma sniegta papildinformācija par izmaiņām studiju virziena “Veselības aprūpe” otrā līmeņa profesionālajā studiju programmā “Rezidentūra medicīnā”;
- Informācija, kas iegūta intervijā ar RSU un darba devēju pārstāvjiem novērtēšanas vizītes laikā 08.09.2021.;
- Augstskolu likums (turpmāk - AL);
- 2014. gada 26. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 512 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu” (turpmāk - MK noteikumi Nr. 512);
- 2009. gada 24. marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 268 “Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā, un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu” (turpmāk - MK noteikumi Nr. 268);

- 2013. gada 16 aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr. 202 “Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinājošus dokumentus” (turpmāk - MK noteikumi Nr. 202);
- Ārstniecības likums.

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām

Otrā līmeņa profesionālā studiju programma (turpmāk - studiju programma) “Rezidentūra medicīnā” ir iekļauta RSU studiju virzienā “Veselības aprūpe” (turpmāk - studiju virziens), kas ir akreditēts līdz 2023. gada 08. maijam, kurā ir 30 studiju programmas.

Studiju programma “Rezidentūra medicīnā” (kods 47721) pēc sava veida atbilst Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūras (LKI) 7. līmenim. Studiju programma “Rezidentūra medicīnā” iekļauj vairākas specialitāšu programmas, kuras tiek īstenotas 44 līdz 264 kredītpunktu (turpmāk - KP) apjomā (1-6 gadi, kas atbilst 2-12 semestriem), pilna laika klātienes studijās latviešu valodā, kur nepieciešama iepriekšējā izglītība – bakalaura, profesionālais bakalaura grāds vai pietiekami līmeņa profesionālā kvalifikācija.

RSU lūdz veikt izmaiņas studiju virzienā sakarā ar jaunas specialitātes programmas “Andrologs” (turpmāk - specialitāte) izveidošanu un pievienošanu studiju programmas esošajam specialitāšu klāstam. Izmaiņas studiju virzienā papildinātu jau esošās uzņemšanas prasības, nosakot, ka specialitātes programmā tiek uzņemtas personas ar iegūtu otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un sertifikātu vismaz vienā no sekojošām specialitātēm: internists, endokrinologs, ginekologs, dzemdību speciālists, urologs.

Plānotās specialitātes programmas satura izveidošanas pamats atbilstošu kompetenču nodrošināšanai ir MK noteikumi Nr. 268, kas paredz ārstniecības personu izglītības satura un apgūstamo kompetenču apguvi apakšspecialitātē “Andrologs” (MK noteikumi Nr. 268, p.2.79. Andrologs (PP 25)).

2. Vizītes gaitas pārskats

Vizīte tika noturēta 08.09.2021. attālināti Zoom tiešsaistes videokonferences veidā, ņemot vērā valstī esošo epidemioloģisko situāciju un noteiktos ierobežojumus. Vizītes ietvaros kopumā tika organizētas četras tikšanās, kurās kopā ar ekspertu un AIC koordinātoru piedalījās RSU pārstāvji, studiju programmā iesaistīto mācībspēku pārstāvji un nozares darba devēju pārstāvji.

2.1. Tikšanās ar augstskolas vadības pārstāvjiem

- Piedalījās RSU pārstāvji: Prof. Guntis Bahs – studiju virziena vadītājs, Prof. Ilze Grope – rezidentūras studiju fakultātes dekanē, Ieva Griķe – rezidentūras procesu vadītāja; Sanita Pumpure – rezidentūras daļas vecākā speciāliste mācību darbā.

Tikšanos ar RSU studiju virziena un studiju programmas vadību atklāja ar mutisku ziņojumu, ka androloģijas rezidentūras programmas atvēršana dotu pienesumu LR tautsaimniecībai, jo pašreiz Latvijā novēro izteiktu kvalificētu speciālistu trūkumu, kas nodarbotos ar vīriešu reproduktīvās veselības traucējumu jautājumu risināšanu. Latvijā šobrīd nav iespējas iegūt ārsta-androloga specialitāti vai kvalifikāciju. Tika minēta arī citu valstu

pieredze androloģijas specialitātes izveidošanā. Tuvākā universitāte, kur apgūt specialitāti, ir Igaunijā Tartu universitāte, kur androloģijas rezidentūras programma ir pieejama jau no 1990-tajiem gadiem. Kopumā androloģijas studiju programmas ir pieejamas aptuveni vēl 10 citās Eiropas valstīs un to universitātēs, piemēram, Ungārijā, Vācijā, Itālijā, Beļģijā, Holandē, Spānijā.

Uz jautājumu, kāpēc izmaiņas studiju virzienā tiek iesniegtas tagad, RSU pārstāvis minēja, ka kvalitatīvas jaunas specialitātes rezidentūras programmas izstrāde ir sarežģīts un laikietilpīgs process, pie tam programmas ieviešanai ir nepieciešams enerģisks vadītājs, kas šajā gadījumā ir Dr. med. Juris Ērenpreiss. RSU pārstāvis pauda atbalstu androloģijas programmas iekļaušanai rezidentūras specialitāšu klāstā, gatavību to virzīt no valsts budžeta finansētā kategorijā. Pašreiz tiek plānoti 1-2 rezidenti mācība gadā. Uz jautājumu par programmas iespējamu piedāvāšanu ārzemju rezidentiem tika atbildēts, ka pašreiz tas netiek plānots, jo to ierobežo Valsts valodas likuma prasība par programmas pasniegšanu tikai latviešu valodā un C1 valodas zināšanu līmeni reflektantiem.

No eksperta puses tika uzdots jautājums arī par spēkā esošiem RSU sadarbības līgumiem ar mācību bāzes iestādēm (Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca, klīnika "iVF-Rīga", Dr. Anatolijs Požarskis – ģimenes ārsta, seksologa, seksopatologa un psihoterapeita prakse), kas pieteikumā netika pievienoti, vai kuriem pieteikumā bija beidzies sadarbības termiņš. RSU pārstāvis apgalvoja, ka visi līgumi ar topošās rezidentūras programmas mācību bāzes iestādēm ir noslēgti vai ir atjaunošanas procesā, un tas tiks pabeigts līdz rezidentūras programmas uzsākšanai.

RSU pārstāvis akcentēja arī augstskolas mērķtiecīgu virzību uz kvalitātes standartu celšanu, neatpaliekot no citu ES augstskolu līmeņa. Androloga izglītības programma paaugstinātu universitātes konkurētspēju, jo ir maz augstskolu Eiropā, kas šādus speciālistus sagatavo.

RSU pārstāvis uzstājās ar prezentāciju par RSU studiju sistēmu, tās nepārtrauktu modernizāciju un atbilstību augstākajiem izglītības standartiem, ka arī par materiāltehniskas bāzes nodrošināšanu un iespējām jaunas specialitātes atbalstam. Sēdes dalībnieki tika iepazīstināti ar RSU Medicīnas izglītības tehnoloģiju centru, kas topošajiem rezidentiem ļaus veikt apmācību, izspēlējot simulāciju scenārijus gan klātienē, gan arī attālināti. Savukārt *Doctors Safe Train* centrā topošajiem rezidentiem tiks sniegta iespēja teorētiskām un praktiskām apmācībām uz dzīvajiem audiem reālajai klīniskajai situācijai maksimāli pietuvinātos apstākļos. Šaubas nerada arī topošo rezidentu piekļuve plašajiem RSU bibliotēkas resursiem: starptautisko zinātnisko e-žurnālu datu bāzēm, grāmatām un e-grāmatu datubāzēm, uz pierādījumiem balstītas medicīnas datubāzēm, kā arī citiem e-resursiem.

Kopumā tikšanās laikā ar RSU studiju programmas un fakultātes vadību tika izteikta vienprātīga ieinteresētība androloga specialitātes programmas izveidē, izpratne par šādu speciālistu plašākas pieejamības nodrošināšanu valsts aprūpes sistēmā un gatavību atbalstīt tās iekļaušanu otrā līmeņa profesionālajā studiju programmā.

2.2. Tikšanās ar mācībspēku pārstāvjiem

- Piedalījās studiju programmas mācībspēki: Dr. med. Juris Ērenpreiss – specialitātes programmas “Andrologs” vadītājs, Dr. med., asoc. prof. Anatolijs Požarskis – studiju kursa “Seksoloģija” vadītājs, Dr. Ieva Grīnfelde – studiju kursa “Ģenētika” vadītāja.

Tikšanos ar mācībspēkiem atklāja ar mutisku skaidrojumu par androloga specialitātes attīstīšanas nepieciešamību, to pamatojot ar sertificēto un praktizējošo speciālistu trūkumu Latvijā. Andrologs ir jauna specialitāte, kas Eiropā ir parādījusies 1990-to gadu sākumā sakarā ar straujo vīriešu reproduktīvās veselības pasliktināšanos un dzimstības kritumu, kas rada nelabvēlīgu demogrāfisko situāciju. Šī iemesla dēļ šādas papildspecialitātes un speciālistu izveidošana Latvijā ir ļoti aktuāla un nepieciešama, jo Latvijā šobrīd nav iespējas iegūt ārsta-androloga specialitāti un kvalifikāciju, lai gan pieprasījums pēc šādu ārstu palīdzības arvien pieaug, kvalificētas konsultācijas saņemt kļūst arvien grūtāk. Andrologu speciālistu trūkumu cenšas kompensēt citas specialitātes profesionāļi, piemēram, ginekologi vai urologi.

Izstrādājot jauno androloga rezidentūras programmu ir saņemtas pozitīvas rekomendācijas specialitātes programmas “Andrologs” izveidei un apstiprināšanai RSU no Latvijas Andrologu biedrības. Ir notikušas konsultācijas un izteiktas pozitīvas atsauksmes arī no Prof. A.Lejnieka, kas pārstāv Latvijas Internistu biedrību un Latvijas Endokrinologu asociāciju.

Par rezidentu prakses vietām tika nosauktas: (1) klīnika iVF-Rīga Androloģijas centrs, kas būs galvenā mācību bāze androloģiskās reproduktoloģijas kursa apguvei Dr. med. J.Ērenpreisa vadībā, ginekoloģijas kursa apguvei Dr. V.Fodinas vadībā, kā arī ģenētikas kursa apguvei Dr. I.Grīnfeldes vadībā (centrs 2020. gadā ir ieguvis Eiropas Androloģijas Akadēmijas sertifikāciju kā apmācītājs centrs androloģijā Latvijā); (2) RSU Psihosomatikas un psihoterapija klīnika psihoterapijas kursa apguvei Prof. G.Ancānes vadībā; (3) Rīgas 1. slimnīca uroloģijas kursa apguvei Dr. E.Deines vadībā; (4) Dr. Anatolija Požarska – ģimenes ārsta, seksologa, seksopatologa un psihoterapeita prakse seksoloģijas kursa apguvei Dr. med., asoc. prof. Anatolija Požarska vadībā; (5) Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Endokrinoloģijas centrs endokrinoloģijas kursa apguvei Dr. U.Gailišas vadībā. Programmā iespējamas arī attālinātās mācības un semināri tiešsaistes platformā Zoom.

Uz jautājumu, vai ir plānots topošiem rezidentiem apmācības procesā izmantot RSU Medicīnas izglītības tehnoloģiju un *Doctors Safe Train* centus, studiju programmas mācībspēku pārstāvis skaidroja, ka tas ir plānots, jo tas rezidentiem sniegs praktiskas iemaņas, apgūstot nepieciešamās manipulācijas, kas paredzētas attiecīgā kursa ietvaros.

Studiju programmas mācībspēku pārstāvis akcentēja seksuālās veselības nozīmi, kā arī uzsvērtā psihoterapijas būtisku lomu apgūstot androloga specialitāti. Sakarā ar to, ka seksoloģijas kursa vadītāja pamatprakses vieta atrodas Daugavpilī, kā arī to, ka seksologa pacientu konsultācijas notiek diskrētā gaisotnē bez trešās personas klātbūtnes, seksoloģijas kursa apguve rezidentiem notiks savās prakses vietās ciešā kursa vadītāja uzraudzībā ar regulārām attālām konsultācijām un semināriem tiešsaistes platformā Zoom.

Turpmāk studiju programmas mācībspēku pārstāvis akcentēja arī pieaugošo ģenētikas zināšanu lomu vīriešu neauglības diagnostikā, veicot reproduktīvos ģenētiskos testus, kā arī

savu pieredzi par iztrūkstošo androloga speciālistu skaitu Latvijā, paužot atbalstu androloga specialitātes programmas izveidē.

Tikšanas laikā tika pacelts jautājums par noteiktajiem ārstu specialitāšu uzņemšanas prasībām androloga specialitātes apgūvē, kuras nosaka MK noteikumi Nr. 268 (p.2.79. Andrologs (PP 25)), kur patreizējā redakcijā minēts, ka papildspecialitāti var iegūt internists, endokrinologs, ginekologs, dzemdību speciālists vai urologs. Specialitātes programmas izveidē tika ievēroti visi nosauktie ierobežojumi, bet kopumā nav saprotams pamatojums šādu ierobežojumu izvēlei. Tika diskutēts par androloga specialitātes uzņemšanas prasību noteikumiem, kas varētu būt daudz plašākas, lai varētu pieteikties plašāks interesentu loks. Visi vizītes dalībnieki vienoti atzina esošo ierobežojumu par nepamatotu un diskriminējošu, rosināmu MK noteikumu Nr. 268 korigēšanu LR pastāvošo normatīvo aktu noteiktā kārtībā.

2.3. Tikšanās ar darba devēju, ieinteresēto organizāciju pārstāvjiem, izmaiņu atbalstītājiem

Piedalījās: Dr. Violeta Fodina, klīnika iVF-Rīga, direktore.

Sarunas laikā tika uzsvērts augošais androloga speciālistu pieprasījums darba tirgū un esošā situācija Latvijā, ka aizvien biežāk tiek novērots vīriešu neauglības gadījumu skaits, tai skaitā arī azoospermijas, kur ginekologa vai reproduktologa konsultācija vairs nav pietiekoša. Ir nepieciešamas profesionālas zināšanas un iemaņas jaunākajās ārstēšanas metodēs. Pašreiz Latvijā ir vismaz 5 neauglības ārstēšanas klīnikas un tikai 2 sertificēti andrologi, kas ir krietni par maz.

Bez jau iepriekš minētā, tika pārrunāts, ka klīnikai iVF-Rīga ir ilgstoša sadarbība ar RSU, ka klīnika ir tikusi iesaistīta rezidentūras programmas izstrādē, ir ņemti vērā arī klīnikas ieteikumi un rekomendācijas. Optimālais andrologu rezidentu skaits vienā mācību gadā ir 1-2, ko varētu palielināt līdz maksimums 2-4.

Kopumā darba devēju un ieinteresēto organizāciju pārstāvis apliecināja savu gatavību iesaistīties rezidentu izglītošanā, kā arī atbalstu androloga specialitātes programmas izveidē.

2.4. Galveno atziņu/secinājumu apspriešana ar RSU pārstāvjiem.

Piedalījās: Prof. Guntis Bahs – studiju virziena vadītājs, Ieva Griķe – rezidentūras procesu vadītāja, Dr. med. Juris Ērenpreiss – specialitātes programmas “Andrologs” vadītājs, Sanita Pumpure – RSU rezidentūras daļas vecākā speciāliste mācību darbā.

Plānotās izmaiņas RSU studiju programmā vienprātīgi tika atzītas kā izprotamas, vērtīgas un atbalstāmas, netika paustas kritiskas piezīmes, kas varētu traucēt specialitātes apgūšanu integrēt esošajā struktūrā.

Izteikta gatavība atbalstīt un virzīt androloga specialitātes iekļaušanu valsts apmaksātā kategorijā.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un to kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstības normatīvo aktu prasībām

Studiju programmas apjoms paredzēts 88 nedēļām jeb pilniem 2 rezidentūras gadiem, katrs no tiem ar 44 KP/66 ECTS, kopā 88 KP/132 ECTS teorētisko kursu un atbilstošu kontaktstundu skaitu pilnas slodzes apjomā attiecīgo speciālistu vadībā.

Studiju kursu apraksti izstrādāti pietiekoši detalizēti un atbilst visām AL 56.1 pantā noteiktajām prasībām. Studiju programmas īstenošanas ilguma un apjoma atbilstība AL prasībām, kas paredz, ka pilna laika studijas ir studiju veids, kuram atbilst 40 kredītpunkti akadēmiskajā gadā un ne mazāk kā 40 akadēmiskās stundas nedēļā, ir saprotami un skaidri izskaidrota RSU 2021. gada 13. augusta vēstulē AIC Nr. 60-6/303/2021. Studiju programmas specifika ir tajā, ka rezidentūra medicīnā ir pilna laika studijas, kuras regulē Augstskolu likums un citi izglītības jomas normatīvie akti, un vienlaikus arī ir darba tiesiskās attiecības ārstniecībā, kuras regulē Ārstniecības likums, Darba likums un citi šīs jomas regulējošie normatīvie akti. Respektīvi, tiek ievērotas rezidenta tiesības uz Darba likuma noteikto ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, kurš nedrīkst būt īsāks par četrām kalendāra nedēļām, neskaitot svētku dienas. Līdz ar to atšķirībā no citiem studiju programmu un studiju veidiem, ievērojot studējošo (rezidentu) un augstskolas intereses, augstskolas iedibināta prakse normas piemērošanai rezidentūras gadījumā (akadēmiskā gada ilgums pieņemts 11 mēneši un iegūstamo kredītpunktu skaits gadā 44 kredītpunkti) saprotama un pamatota.

Plānotās izmaiņas pilnībā iekļaujas esošajā mācīšanas struktūrā, atbilst MK noteikumu Nr. 512. sadaļām “V. Profesionālās programmas obligātais saturs” un “VI. Īsās profesionālās programmas obligātais saturs”. Ņemot vērā ka pieteiktās izmaiņas skar zināšanu, prasmju un kompetenču apguvi ārsta papildspecialitātes apgūšanai 2 gadu studijās, kas ietvertas vienas un tās pašas studiju programmas ietvaros papildus jau apgūtai 5 gadu pamatspecialitātei, šajā gadījumā izmaiņas tika vērtētas atbilstoši īsajai profesionālai programmai. Tika izskatīta studiju programmas daļa, kuru plāno apgūt pēc iepriekš apgūtas 5 gadu profesionālās studiju programmas pamatspecialitātē, un apstiprināta specialitātes programmas satura atbilstība sadaļai “VI. Īsās profesionālās programmas obligātais saturs” attiecībā uz programmas apjomu, saturu un tajā ietvertajiem studiju kursiem, tai skaitā 42. punktā noteiktajām prasībām, nodrošinot studiju kursā “RSU nodrošinātie teorētiskās izglītības pasākumi” lekciju ciklu “Civīlā aizsardzība” 40 akadēmisko stundu apjomā.

Plānotās izmaiņas atbilst arī MK noteikumiem Nr. 268 un to 2.79 daļas 403. un 404. punktiem, kas nosaka, ka andrologs ir ārsta papildspecialitāte, kuru var apgūt internists, endokrinologs, ginekologs, dzemdību speciālists un urologs, kas nozīmē automātisku prasību par iepriekšējo sagatavotību un zināšanu bāzi noteiktā ārsta profesionālajā programmā un pabeigtu 5 gadu rezidentūru. Studiju kursu saturs atbilst arī visām 406. punktā minētām prasībām, kas nosaka speciālistam androloģijā nepieciešamo teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu standartus. Plānotās izmaiņas studiju virzienā neprasa papildu ieguldījumus tehniskajā nodrošinājumā, jo realizējamās uz esošo gan valsts un pašvaldības (RSU Psihosomatikas un psihoterapija klīnika, Rīgas 1. slimnīca, Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas), gan privāto (iVF Rīga, Dr. Anatolija Požarska – ģimenes ārsta, seksologa, seksopatologa un psihoterapeita prakse) iestāžu bāzes.

Studiju kursu apraksti un saturs rada pārlicību par mūsdienu līmenim atbilstošu, apdomātu pasniegšanu, pamatīgu iedziļināšanos apgūstamajās tēmās, apvienojot teorētiskās zināšanas ar praktiskām iemaņām, kas būs nepieciešamas topošā androloga ikdienas praksē.

Iesaistītie mācībspēki (Dr. med. J.Ērenpreiss, Dr. V.Fodina, Dr. I.Grīnfelde, Prof. G.Ancāne, Dr. E.Deine, Dr. med., asoc. prof. Anatolijs Požarskis, Dr. U.Gailiša), kā arī pievienotās apgūstamās obligātās un papildliteratūras saraksti latviešu un angļu valodās stiprina pārlicību par augstu mācību kvalitāti. Attiecībā uz literatūras sarakstiem ir jāatzīmē, ka papildu literatūras sarakstos nav iekļautas attiecīgā studiju kursa specialitātes starptautiskās vadlīnijas, kas rezidentiem sniegtu pašu aktuālāko informāciju un jaunāko uz pierādījumiem balstītas medicīnas pieeju, jo lielākā daļa no tām tiek regulāri atjauninātas vismaz reizi gadā.

Steidzamu korekciju prasa nepamatoti sašaurināts ārstu pamatspecialitāšu saraksts, kas var pretendēt uz pieteikšanos rezidentūrai specialitātē: internists, endokrinologs, ginekologs, dzemdību speciālists vai urologs. Tas ierobežo citu pamatspecialitāšu ārstu iespējas apgūt androloga papildspecialitāti. Tādēļ būtu ieteicams neatliekamā kārtā ierosināt veikt atbilstošas izmaiņas MK noteikumos Nr. 268, ka androloga papildspecialitāti var iegūt visu pamatspecialitāšu ārsti.

Jāatzīmē, ka plānotās izmaiņas RSU tēlam piešķirtu papildu vērtību, jo tā kļūtu par vienu no retajām augstskolām Eiropā, kura šādu specialitāti piedāvātu apgūt, kas paaugstinātu RSU un Latvijas konkurētspēju augstākās izglītības tirgū. Īpaši, ja tā tiktu sagatavota arī ārzemju studentu mācībām.

4. Secinājumi

Eksperta viedoklis atbalstīt RSU pieteiktās izmaiņas pamatojas uz attiecīgo speciālistu trūkumu Latvijā, pastāvīgi augošo pieprasījumu pēc šādiem speciālistiem, kā arī uz straujo vīriešu reproduktīvās veselības pasliktināšanos Latvijā.

Sagatavojot andrologu specialitātes studiju programmu RSU, tika pienācīgi izvērtētas materiāltehniskas bāzes iespējas, reālistiski tika apzināts studiju potenciāls un speciālistu skaita pieprasījums darba tirgū, ciešā sadarbībā ar darba devējiem un nozares speciālistiem, padomāts par prakses vietām, lai nodrošinātu augsti kvalificētu speciālistu sagatavošanu.

Izvērtējot specialitātes programmas iesniegtos dokumentus, studiju kursu aprakstus, plānojumu, iesaistīto mācībspēku sastāvu tika secināts, ka specialitātes programma ir kvalitatīvi izstrādāta un organizēta ņemot vērā nozares specifiku, nepieciešamās kvalifikācijas prasības un aktuālās tendences, nodrošinot atbilstību MK noteikumiem Nr. 793, MK noteikumiem Nr. 512, MK noteikumiem Nr. 268 un Augstskolu likuma prasībām.

Pieteiktās izmaiņas uzlabotu ne tikai vīriešu reproduktīvo veselību Latvijā, veicinot auglību, bet arī vīriešu dzīves kvalitāti kopumā, nodrošinot iespēju saņemt profesionāla speciālista konsultāciju. Latvijā šobrīd nav iespējas iegūt ārsta-androloga specialitāti un kvalifikāciju, lai gan pieprasījums pēc šādiem speciālistiem ir liels. Dati liecina, ka pēdējos desmitos gados strauji ir pasliktinājusies vīriešu reproduktīvā veselība Eiropā un citur pasaulē. Ir zināms, ka Eiropā un arī Latvijā pēdējos gadu desmitos ir krasi kritusies dzimstība, kas ir radījis

nelabvēlīgu demogrāfisko situāciju. Pēdējo 30-50 gadu laikā vairākas reizes ir pieaudzis vīriešu reproduktīvo saslimšanu izplatība, piemēram, no neauglības cieš 5-7% visu vīriešu. Bez neauglības ārstēšanas androloga kompetencē ietilpst arī vīriešu hormonālo saslimšanu, seksuālo traucējumu un dzimumorgānu dziedzeru iekaisumu ārstēšana. Šobrīd ar šo pacientu aprūpi nodarbojas urologi, ginekologi vai endokrinologi, kuriem nereti pietrūkst specializētu zināšanu un kvalifikācijas tieši androloģijas jomā attiecīgajiem pacientiem.

Turpmākā perspektīvā pie atbilstoša pieprasījuma varētu pievērsties programmas sagatavošanai studijām angļu valodā.

5. Rekomendācijas

Eksperts rekomendē apstiprināt pieteiktās izmaiņas RSU studiju virziena “Veselības aprūpe” otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmā “Rezidentūra medicīnā”, iekļaujot pilna laika klātienes studijās specialitāti “Andrologs” ar studiju ilgumu - 2 gadi, studiju apjomu – 88KP un īstenošanas valodu - latviešu. Izmaiņas studiju virzienā papildinātu jau esošās uzņemšanas prasības, nosakot, ka androloga papildspecialitāti var iegūt internists, endokrinologs, ginekologs, dzemdību speciālists un urologs, kas pamatotas ar apakšspecialitātē “Andrologs” izglītības satura un apgūstamo kompetenču apguvi atbilstoši MK noteikumiem Nr. 268.

Eksperts rekomendē:

- Līdz specialitātes programmas realizācijas uzsākšanai pārskatīt rezidentūras programmas papildu literatūras sarakstu, tajā iekļaujot attiecīgās studiju kursa specialitātes vadlīnijas, piemēram, Eiropas endokrinologu asociācijas vadlīnijas, Eiropas urologu asociācijas vadlīnijas, Eiropas ginekologu asociācijas vadlīnijas, Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācijas Reproduktologu un embriologu sekcijas “Neauglības diagnostika un ārstēšana. Klīniskās vadlīnijas”.
- Turpmākai attīstībai ilgtermiņā, lai nepamatoti nesašaurinātu potenciālo andrologu rezidentu loku, ierosināt Veselības ministrijai virzīt atbilstošas izmaiņas par uzņemšanas prasībām specialitātē, ko nosaka MK noteikumi Nr. 268.

Ārsts-urologs

Dr. Andris Ābele

Datums: 2021. gada 23. septembris